förbund är sedan 1944 Carl Romberg och ombudsman sedan 1941 Eric A. Pettersson.

tyra gånger på samma recept, i fall vederbörande läkare så förordnar. Tidigare har varje recept gällt för inköp endast en gång.

SS-män sköt till måls på sina hjälplösa fångar

RAMLÖSA BRUNN måndag.

209 norska polismän, vilkas öde hittills varit ovisst — man visste inte om de hamnat hos ryssar eller britter — har nu kommit till Ramlösa brunn, där MT:s medarbetare intervjuat en av de befriade. Det visar sig att de 209 jämte 5 som alltjämt är kvar i Lybeck, blev befriade av engelsmännen i Neustadt den 4 maj. Det är ohyggliga saker de varit med om; de har sett mer av själva kriget än andra norska fångar.

Den intervjuade polismannen, Einar Hjelmo, berättar att han i december 1943 sändes från Grini till det beryktade Stutthof vid Danzig, där det då fanns c:a 8,000 fångar. Hösten 1944 hade antalet stigit till 49,000, huvudsakligen judar och människor österifrån. I december sistnämnda år dog 3,000 i fläcktyfus. Galgar och gaskamrar var i dagligt bruk, så att lägret tedde sig som ett typiskt "Vernichtungslager". Tack vare Röda korspaketen undkom norrmännen med fyra döda.

I januari, då de ryska trupperna ryckte in i Elbing, 3 mil från Stutthof, jagades alla fågar ut i snöyra och 24 köldgrader för att evakueras till Pommern. Manfallet blev förfärligt.

De flesta var ännu på marsch då det kom besked om att ryssarna var på väg mot Stettin. Det blev att göra helt om och anträda marschen tillbaka till Stutthof, men c:a 15,000 av fångarna bröt sig igenom till ryssarna, däribland 37 norrmän, som ännu inte kommit tillbaka. Men sedan spärrades även vägen österut, när ryssarna stormade Danzig och Gdynia. Nu följde farliga och spännande dagar med evakuering sjövägen, flera gånger rakt igenom eldlinjen. Staden Hela bombades medan fångarna marscherade genom staden.

— Och vad vi då fick uppleva av elände hade jag aldrig trott vara möjligt, säger Hjelmo. Stralsund, Sassnitz och Warnemünde föll så att säga i hälarna på oss, och jag vill lova att vi med förtjusning bevittnade tyskarnas flykt i panik, även om vi själva hela tiden befann oss i skottlinjen.

I åtta dagar, fortsätter Hjelmo, transporterades vi på pråmar, som var så fullpackade att det inte fanns någon möjlighet att sitta eller ligga. Maten var ohyggligt knapp, och ständigt kastades lik över bord.

Neustadt i Lybecksbukten och förtöjde vid en lastångare. Och nu kom själva krisen — Hjelmo sänker rösten: En lastbåt sprang i luften ute i bukten, och ett rykte spreds att alla prålmar skulle föras ut igen och utrustas med luftvärn, så att de engelska flygarna skulle tro att det gällde en evakuering av SS-män. Hur mycket av denna djävulska plan som utfördes vet jag inte, ty vi norrmän och några finnar gick då till aktion, tog vår kapten som gisslan, kapade förtöjningarna och lyckades få in prålmen till land. Tyskarna förlorade oss då ur sikte, men de dök upp följande dag för att "återupprätta lugn och ordning".

Och nu hände det förfärligaste jag någonsin har upplevat. Tyska SS-män satte igång rena massakern på gamla och sjuka som inte kunde komma i land fort nog. Ja, det var alldeles tydligt att dessa SS-män stod där och roade sig med att skjuta till måls på hjälplösa människor.

Men så kom godskelov engelsmännen — vi hörde stridsvagnarna närma sig, och med obeskrivlig glädje såg vi dem rycka an. Det var till att börja med bara fyra stycken, men det var nog för tyskarna, som snart var färdiga. Och några timmar senare var vi polismän utrustade med maskinpistoler och kommenderade att avväpna de vilddjur som vi så länge hade svurit hämnd över.

— Det gick kanske lite hårhänt till?

— Jag tror nog att varje SS-man fick sig en knuff, ja. De värsta blev skjutna, och resten fick gräva gravar åt sina ledare.

De engelska pojkarna var naturligtvis utmärkta på alla sätt. Som ockupanter hade de bara den svagheten att de inte talade tyska. Därför fick vi norrmän strax jobb som tolkar. Vi blev på det hela taget behandlade som deras egna, och hade inte de svenska bussarna dykt upp, så hade vi nog varit i farten än där nere, slutar polismannen leende.

Örnar i Bromma